7.SINIF 4. ÜNİTE ÇALIŞMA FASİKÜLÜ

SOSYAL BİLGİLER

Bu kitapçık DÜZCE Ölçme Değerlendirme Merkezi tarafından hazırlanmıştır.

1. **Aşağıda yazının serüveni ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Kutucuklar içerisinde yer alan bilgilerin önündeki harfleri, tarih şeridi üzerindeki boş bırakılan yerlere doğru olacak şekilde yerleştiriniz.**

A) Mısırlılar, Hiyeroglif adı verilen resim yazısını kullandılar.	B) Yunanlılar ve Romalılar, Fenike Alfabesini geliştirerek Latin Alfabesi'ni oluşturdular.	C) Sümerler yazıyı buldu ve tarihi çağları başlattılar.	D) Fenikeliler günümüz alfabesinin temelini attılar.

2. **Aşağıda yazının serüveni ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Kutucuklar içerisinde yer alan bilgilerin önündeki harfleri, kronoloji üzerindeki, boş bırakılan yerlere doğru olacak şekilde yerleştiriniz.**

NO	İFADELER	DOĞRU	YANLIŞ
1	Sümerler çivi yazısını bularak tarihi çağları başlatmışlardır.		
2	Asurlar, Latin Alfabesi'nin temelini atmışlardır.		
3	Mısırlılar hiyeroglif adı verilen resim yazısını kullanmışlardır.		
4	Yunanlılar ve Romalılar Latin Alfabesi'ni oluşturmuşlardır.		
5	Sümerler, papirüs kâğıdını kullanarak yazıyı saklamışlardır.		
6	Bergama Krallığı papirüsleri olmadığı için parşömeni icat etmiştir.		
7	Tarihin ilk bilinen kütüphanesi Ninova' da yer almaktadır.		
8	Kâğıt önce Çin'de bulunmuş, ardından Haçlı Seferleriyle Avrupalılara oradan da Müslümanlara geçmiştir.		
9	Matbaanın icadıyla birlikte kâğıt üretimi ve basılan kitapların sayısı artmıştır.		

3. **Aşağıda verilen özelliklerin hangi bilim insanına ait olduğunu bulunuz. Cevabı boş bırakılan alana yazınız.**

KİM O ???

İbn-i Haldun	Farabi	Piri Reis	Cezeri
Bîrûnî	İbn-i Sina	Ali Kuşçu	Harezmî

1

Tıp, felsefe, matematik, astronomi ve fizik dâhil olmak üzere birçok farklı alanda çalışmalar yapmıştır. Avrupa'da "Avicenna" adı ile tanınmıştır. Şifa Kitabı ile "Tıbbın Kanunu" en önemli eserleridir. Bu kitap Orta Çağ'da tıp eğitiminde kullanılmıştır.

……………………………..

2

Kanunî döneminde yaşamış ünlü Osmanlı denizcisidir. Derlediği denizcilik notlarını Kitab-ı Bahriye adlı eserinde bir araya getirmiştir. Ayrıca 16. yüzyılda Dünya haritasını gerçeğe yakın bir şekilde çizmiştir. Dünya haritası ve Kuzey Amerika haritasının çizimlerindeki mükemmellik, tüm dünyada hâlen hayret ve hayranlık uyandırır.

……………………………..

3

Hukuk, edebiyat, mantık, tefsir, sosyoloji ve tarih alanlarında öğrenim görmüş ve çalışmalar yapmıştır. Bilim insanları tarafından sosyoloji ve tarih felsefesinin kurucusu kabul edilmektedir. Tarih, iktisat, sosyoloji ve siyaset gibi sosyal bilimlerin temelini oluşturan görüşlerine yer verdiği Mukaddime adlı ünlü eseri yazmıştır. Coğrafyanın insan yaşamı üzerine önemini vurguladığı "Coğrafya kaderdir." sözü ona aittir.

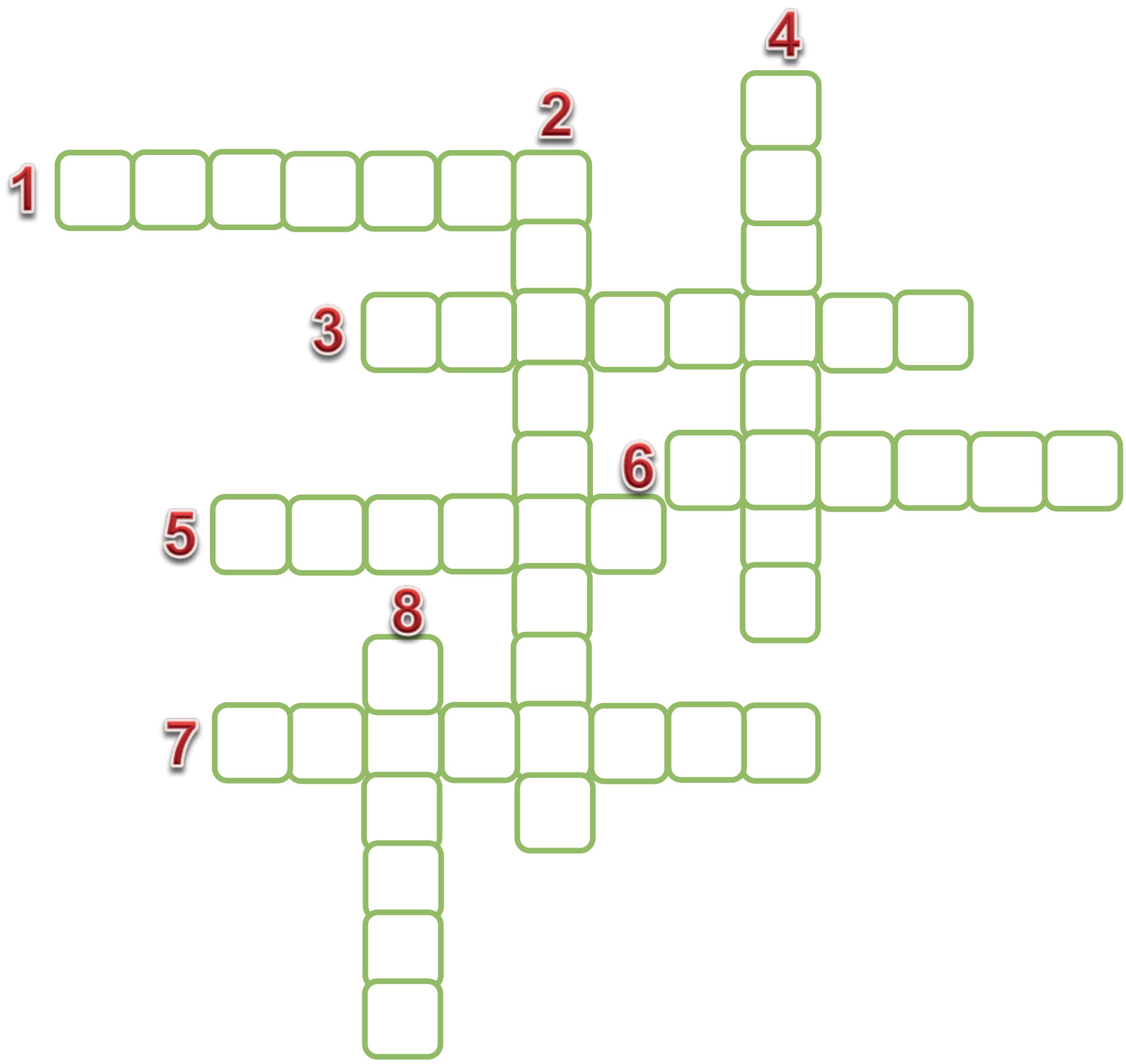
……………………………..

4

Mekanik mühendisliği ve fizik alanlarında çalışmalar yapmıştır. Robot bilimi üzerine yaptığı çalışmalar ile tanınmıştır. Tarihteki ilk robot örneklerini yaptığı kabul edilmektedir. Su ile çalışan mekanik saatler, müzik otomatları, su çıkarma makineleri gibi çeşitli robotların çizimlerini ve nasıl yapılacaklarını anlattığı Kitab-ül Hiyel adlı eseri çok önemlidir. Otomatik çalışan su makinesi, filli su saati, saz çalan robot ve pompa otomatı robotlarını tasarlamış ve yapmıştır.

……………………………………………………

4. **Aşağıda verilen bulmacayı çözelim.**

1. Matematikte sıfırı ilk kez kullanan bilgindir.
2. Sosyoloji ve tarih felsefesinin kurucusu, “Mukaddime”nin yazarıdır.
3. Avrupa’da “Avicenna” olarak tanınan Türk-İslam bilginidir.
4. Kitabı Bahriye eseri yazan ünlü denizcidir.
5. Abbasi Devleti’nin başkentliğini yapmış; bilim, kültür ve medeniyet merkezidir.
6. Robot bilimi üzerine yaptığı çalışmalarla bilinen bilgindir.
7. Fatih Sultan Mehmet’in isteği üzerine İstanbul’a gelmiş ve bir gözlemevi kurmuştur. Astronomi ve matematik çalışmalarıyla bilinen NASA tarafından ayda bir bölgeye ismi verilen bilgindir.
8. Gazneli Mahmut’un sarayımın en değerli hazinesi dediği ve Galileo’ dan 600 sene önce dünyanın döndüğü fikrini savunan Türk-İslam bilginidir.

5. **Aşağıda boş bırakılan yerleri uygun cümleler ile doldurunuz.**

» **15. ve 20. yüzyıllar arasında Avrupa'da yaşanan;**

» **...**

» **...**

» **...**

gibi gelişmeler günümüzdeki bilimsel birikimin oluşmasına büyük katkı sağlamıştır.

6. **Aşağıda matbaanın icadı ile ilgili verilen bilgilerde boş bırakılan noktalı alanları uygun sözcüklerle doldurunuz.**

artmıştır	önü açılmıştır	ucuzlamıştır	kolaylaşmıştır
Avrupa	Çinliler	Çin	çoğaldı
1440	Müslümanlara	Haçlı Seferleri	Johann Gutenberg

Matbaa 1)……………….. tarafından bulunmuş 2)………………….'den, 3)………………….. daha sonra 4)…………............ .... ile 5)………………….'ya taşınmıştır.

Modern matbaa 6)…………yılında Almanya'da 7)……………………….. tarafından geliştirilmiştir.

Matbaa sayesinde;

- Kitap basımı 8)………………
- Kitaplar 9)…………………
- İnsanların bilgiye ulaşması 10)………………..
- Bilimsel gelişmelerin 11)………………………

7.

Mezopotamya'da kurulan ilk uygarlık olan Sümerler Ziggurat adını verdikleri yedi katlı bir binalar yapmışlardı. Bu binaların üst katlarını gözlemevi, ibadethane ve eğitim merkezi olarak, daha geniş olan alt katlarını ise depo olarak kullanıyorlardı.

Sümerlerin Zigguratları kullanım amaçları ile gelişme gösterdikleri faaliyetler alanlarını eşleştiriniz.

Faaliyetler Alanları : Din, Tarım, Astronomi, Okul

SN	Kullanım Amaçları	Faaliyet Alanları
1	Gözlem Evi	
2	Eğitim Merkezi	
3	İbadethane	
4	Gıda Deposu	

8. **Aşağıda verilen Türk İslam bilginleri ile yaptıkları çalışmaları eşleştiriniz.**

1) İlk cebir kitabını yazdı. (…..)

2) Fotoğraf makinesinin geliştirilmesinde önemli yeri olan "karanlık oda" da deneyler yaptı. (…..)

3) Mikroskobun icadından önce mikropların hastalıklara neden olduğunu buldu. (…..)

4) Gazneli Mahmut'un "Sarayımın en değerli hazinesidir." dediği Astronomi ve Matematik alanlarında çalışma yapan bilim insanıdır. (…..)

5) Astronomi ve matematik alanlarında çalışmalar yaptı. Bilim insanı ve hükümdar olan Uluğ Bey'in öğrencisi oldu. (…..)

A) Ali Kuşçu B) İbn-i Heysem C) Biruni D) el-Harezmî E) İbn-i Sina

9. **15. yüzyıldan günümüze bilginin korunması, yaygınlaştırılması ve aktarılmasında etkili olan icatları akvaryuma yem olarak atalım.**

A Johannes Gutenberg matbaayı icat etti.

B Edouard Belin faks makinesini icat etti.

C 1938'de Chester Carlson, fotokopi makinesini icat etti.

D Galileo, teleskobunu icat etti.

E 1945'te ABD'de ENIAC adıyla ilk bilgisayarlardan biri üretildi.

F Richard Trevithick buharlı bir lokomotif yaptı.

10. **Aşağıdaki verilen icatları ilgili uygarlıklar ile eşleştiriniz.**

ÇİVİ YAZISI	BERGAMA KRALLIĞI
KAĞIT	SÜMERLER
HİYEROGLİF YAZISI	MISIRLILAR
PARŞÖMEN	ÇİNLİLER
LATİN ALFABESİ	ROMALILAR

11. Aşağıdaki keşif ve icatları kişilerle eşleştiriniz.

A. Modern matbaanın icadı	1. Isaac Newton
B. Kütle Çekim Kanunu'nun keşfedilmesi	2. Johannes Gutenberg
C. Dünya'nın yuvarlak olduğunun ispatlanması	3. James Watt
D. Buhar Makinesinin icadı	4. Macellan

12. Aşağıda verilen kelimelerden uygun olanları boşluklara doğru bir şekilde yerleştiriniz?

Papirüs	**Özgür Düşünce**	**Parşömen**	**Cezeri**	**Skolastik Düşünce**	**Ali Kuşçu**
Anayasası	**İngiltere**	**Biruni**	**Galileo**	**Hiyeroglif**	**Ninova**

1. Tarihte ilk mekanik robotu yapan bilim insanı …………………….'dir.
2. ……………………....... Gazneli hükümdarı Sultan Mahmut tarafından sarayımın en değerli hazinesi olarak belirtilen Türk-İslam bilginidir.
3. ……………………………... hayvan derisinden elde edilen kağıt cinsine denir.
4. İyonlarda var olan …………………....………………sayesinde bilimsel çalışmalar hız kazanmıştır.
5. ……………………......'de James Watt'ın buharlı makineyi icadı ile Sanayi İnkılabı başlamıştır.
6. Düşünce özgürlüğü Türkiye Cumhuriyeti ……………………………….…..... ile de güvence altına alınmıştır.
7. ……………………… Dünya'nın Güneş etrafında döndüğünü söylediği için kilise tarafından cezalandırılmıştır.
8. Mısırlıların kullandığı resimli yazıya …………………………… denir.
9. Dünyanın ilk kütüphanesi Asurlular tarafından …………………….. 'da açılmıştır.
10. Matematik ve astronomi alanında önemli çalışmalar yapan Fatih Sultan Mehmet döneminde İstanbul'a çağrılan Türk-İslam bilgini ………………………..…dur.

13. **Tabloda verilen soruların cevabını karşılarındaki boşluğa yazınız.**

SORU	NEYİM BEN? KİMİM BEN?
1) İlk başlarda kandillerde yakılan yağdan çıkan isli suyla ve bitki zamklarıyla karıştırılarak bulundum. Benimle kalıcı oldu yazılar. Neyim ben?	
2) Yazı bulundu, kitaplar yazıldı. Yazılanlar benim sayemde çoğaltıldı, elden ele dolaştı. Neyim ben?	
3) Tıp alanındaki çalışmalarımı Avrupalılar yıllarca okullarında anlattı. El Kanun Fi't Tıp en önemli eserim kabul edildi. Kimim ben?	
4) Yunan filozof Aristo'nun fikirlerini çok iyi açıkladığımdan olsa gerek Avrupalılar bana "Muallim-i Sani"(ikinci öğretmen) dedi. Felsefe, psikoloji, matematik, fizik, astronomi başta olmak üzere pek çok alanda çalışmalar yaptım. Kimim ben?	
5) Dünya'nın döndüğü fikrini Galileo'dan uzun yıllar önce savundum. Gazneli Mahmut'un bana "Sarayımın en değerli hazinesidir" dediğini işitti kulaklarım. Kimim ben?	
6) İtalya'da başlayan Rönesans hareketlerindeki öncü isimlerdenim. "Mona Lisa" tablom en bilindik eserlerimin başında gelir. Kimim ben?	
7) Almanya başlayan Reform hareketinin öncüsü kabul edilirim. Katolik klişesine karşı başlattığım bu hareket Avrupa'da pek çok mezhebin ortaya çıkmasına neden oldu. Kimim ben?	
8) Benim icadım ile tarihi çağlar başladı. Sümerler kil tabletlerine işledi beni. Neyim ben?	
9) Cebirin temelini kuranlardan kabul edilirim. Benim sayemde onluk sayı sistemi ile tanıştı Avrupalılar. Hatta "0" rakamını ilk kullanan benim desem yanlış olmaz. Kimim ben?	

14. **Aşağıdaki etkinleri yapınız.**

1-Yerleri değiştirilmiş harflerden kelime bulunuz.			
M İ H Z E R A	**B İ N İ A S N İ**	**Ş İ A U K Ç U L**	**A B A R İ F**
....	....	....	....

2-Yerleri değiştirilmiş hecelerden kelime bulunuz.			
İS RE Rİ Pİ	**Zİ Nİ HA**	**LE Bİ ÇE TİP KA**	**Rİ CE Zİ**
....	....	....	....

3-Sadece bir kaç harfi verilmiş kelimeleri bulunuz.			
_ S _ _ _ N _ _ İ	**İ _ _ _ _ A _ D _ N**	**S _ _ E _ K _ N _**	**_ L _ İ _ U _ İ**
....	....	....	....

15. **Aşağıdaki kelime ve kavramlar bulmaca içinde soldan sağa, sağdan sola; yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya ve çapraz yerleştirilmiştir. Bu kelime ve kavramları bulup işaretleyiniz.**

FARABİ - İBNİSİNA - KEŞİF - MATBAA - ALİ KUŞÇU - TAKİYÜDDİN - BİRUN - BİLİM - PİRİ REİS - CEZERİ - HAREZMİ - ASTRONOMİ - KAĞIT - HAZİNİ

H	A	V	A	R	H	M	İ	M	O	N	O	R	T	S	A
A	N	E	H	Ö	A	Y	A	R	İ	F	R	E	S	J	E
B	M	R	A	N	R	S	Z	R	M	R	A	T	İ	G	L
İ	A	G	Z	E	E	T	K	S	Ü	M	E	R	L	E	R
L	T	İ	İ	S	Z	V	K	R	Ü	T	R	N	A	R	F
İ	B	İ	N	A	M	Y	S	M	L	E	İ	Ö	P	B	A
M	A	S	İ	N	İ	Ş	E	İ	H	D	F	K	M	N	İ
Y	A	N	D	S	E	D	B	T	D	R	N	S	İ	İ	İ
K	A	Ğ	I	T	E	E	U	Ü	A	B	M	S	H	M	R
S	D	M	A	N	Ç	L	Y	B	V	U	İ	A	V	C	E
O	R	K	İ	P	N	İ	İ	L	İ	N	H	R	S	İ	Z
N	S	Y	İ	İ	K	M	I	N	B	J	E	E	U	E	E
E	E	T	T	A	A	A	L	İ	L	E	İ	W	S	N	C
T	A	R	T	L	Y	O	K	E	Ş	İ	F	S	T	A	İ
K	A	O	S	N	A	L	İ	K	U	Ş	Ç	U	T	O	A
M	O	İ	A	L	K	A	S	İ	E	R	İ	R	İ	P	N

ÇOKTAN SEÇMELİ SORULAR

1. 7. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde, Erdem Öğretmen "Üzerine yazıldıktan sonra sertleşmesi için kurumaya bırakılırdı. Hazırlanmasının uzun sürmesi ve ağır olması olumsuz özelliklerindendi. Tarihin ilk kütüphanesi olan Ninova' da eserler bu araç üzerine yazılmıştı." demiştir.

Erdem Öğretmen, yukarıdaki açıklamasında yazıyı kaydetmek ve aktarmak için kullanılan araçlardan hangisi ile ilgili bilgi vermiştir?

A) Kil tablet
B) Parşömen
C) Kağıt
D) Papirüs

2. Ünlü tıp bilgini ve filozofudur. Batılılar tarafından 'Avicenna' olarak tanınır. Tıp alanında yaptığı çalışmalar üzerine ''El Kanun Fi-t Tıb''(Tıbbın Kanunu) eserini yazmıştır. Bu eser Avrupa'da uzun yıllar boyunca tıp eğitimi için kullanılmıştır.

Yukarıda verilen bilgiler hangi Türk-İslam bilginiyle ilgilidir?

A) Cezeri
B) Farabi
C) İbn-i Sina
D) Katip Çelebi

3.

Eski Dönem Bilgiyi Kaydetme ve Aktarma Araçları	Yeni Dönem Bilgiyi Kaydetme ve Aktarma Araçları
Parşömen	USB Bellek
Papirüs	Genel Ağ
Akıllı Tablet	Kil Tablet
Kağıt	Bilgisayar

Yukarıda yer alan bilgiyi kaydetme ve aktarma araçlarından hangi ikisi yer değiştirirse tablodaki hata giderilmiş olur?

A) Kağıt – Bilgisayar
B) Papirüs- Genel Ağ
C) Parşömen - Usb Bellek
D) Akıllı Tablet – Kil Tablet

4
1. Yazıyı bulan ilk uygarlık Babillerdir.
2. Mısırlılar resim yazısını(Hiyeroglif) kullanmışlardır.
3. Günümüz alfabesinin temelini Fenikeliler atmıştır.
4. Yunanlılar ve Romalılar Hiyeroglif yazıyı geliştirerek Latin Alfabesini oluşturmuşlardır.

Yukarıdaki ifadelerin doğru, yanlış olma durumuna göre aşağıdaki verilenlerden hangisi doğrudur?

A)	Y	D	D	Y
B)	D	Y	D	D
C)	Y	D	Y	D
D)	Y	Y	D	Y

5.
- El Kanun Fi't Tıb(Tıbbın Kanunu) eserini yazan ünlü tıp bilginidir.
- Amerika kıtasını da içine alan bir dünya haritası çizen denizcidir.
- Cebir biliminin kurucusudur. İlk kez sıfırı kullanan matematik bilginidir.
- Batı dünyasında 'Avicenna' olarak bilinir.

Yukarıdaki ifadeler Türk- İslam bilginleri ile eşleştirildiğinde hangisi boş kalır?

A) Cezeri
B) İbn-i Sina
C) Harezmi
D) Piri Reis

6. Astronomi, fizik ve kimya bilginiyim. Ölçü ve tartı aletleriyle ilgili çalışmalar yaptım. Hassas terazilerin mucidi olarak biliniyorum. Newton'dan çok önce ''Her cismi yerkürenin merkezine doğru çeken bir gücün olduğunu'' ve Bacon'dan önce ''Dünyanın merkezine doğru yaklaştıkça suyun yoğunlaştığını'' ifade etmiştim. Bilin bakalım ben kimim?

Yukarıda kendini tanıtan Türk- İslam bilgini aşağıdakilerden hangisidir?

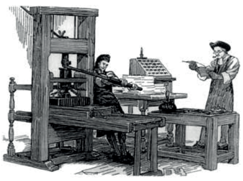
A) Farabi
B) İbn-i Haldun
C) Ali Kuşçu
D) Hazini

7. Ünlü fizikçi Feynman 1959'daki “Daha Aşağıda Çok Yer Var” başlıklı konuşmasında şöyle diyordu: ‘‘ 24 ciltlik bir ansiklopediyi niçin toplu iğnenin başına sığdıramayalım? Niçin elektron mikroskopları daha da geliştirip atomları göremeyelim? Niçin bilgisayarları minyatürleştiremeyelim? Niçin atomları teker teker istediğimiz biçimde dizemeyelim? Niçin hastalar hap boyutundaki bir robotu yutup tedavi olamasın? Niçin atom veya moleküllerden makineler yapamayalım?”

Feynman'ın yukarıda ifade ettiği teknolojik devrim aşağıdakilerden hangisi ile gerçekleşmiştir?

A) Maatbanın icadı
B) Nanoteknoloji
C) Kütle Çekim Kanunu
D) Buhar gücünün makinalarda kullanılması

8.

Tarihte matbaa ilk defa Çinliler tarafından kullanılmıştır. Uygurlar, ahşap harflerden oluşan bir matbaayı geliştirmişlerdir. Kâğıdın Avrupa'da kullanılmaya başlanması ile yeni matbaa baskı teknikleri konusunda çalışmalar yapılmıştır. J. Gutenberg, 1140 yılında harfleri madeni bir parçaya kazımış ve yan yana dizerek satırlar oluşturmuştur. Bu sayede modern matbaanın temeli atılmıştır.

Matbaa'nın icadı sayesinde;

I. Basılı kitap sayısının artması,
II. İnsanların bilgi ve kültür düzeyi yükselmesi,
III. Fikirlerin hızlı ve kolay yayılmasını sağlaması

gelişmelerden hangilerinin ortaya çıktığı söylenebilir?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) I, II ve III

9. Düşünce özgürlüğü Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın maddeleri ile de güvence altına alınmıştır.
Anayasamız göre;

I. Düşünce ve Kanaat Hürriyeti
II. İfade Hürriyeti
III. Bilim ve Sanat Hürriyeti

maddelerinden hangisi ya da hangilerinin düşünce ve ifade özgürlüğü ile ilgili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I
B) II ve III
C) I ve III
D) I, II ve III

10.

“Sümerlerin inançlarına göre tanrılar; yazı, kütüphane ve arşivlerin korunması görevini rahiplere vermişti. Rahipler tapınağa giren ve tapınaktan çıkan mal envanterinin tutulması ile ilgili makbuz ve belgeleri kil tabletlere resmederdi. Örneğin kil tabletlere kazınmış işaretler; hayvan başları, insan şekilleri ve çeşitli eşyaları tasvir etmekteydi. Kil tabletler; tapınakla ilgili işlerin düzenlenmesi, tarım alanlarının işletilmesini içeren ekonomik belgeler için önemli taşıyıcılardı.'

Buna göre yazının bulunmasının Sümerlerde ekonomik faaliyetlere etkisi aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Üretim hayatı kayıt altına alınmıştır.
B) Ticaret hayatı canlanmıştır.
C) İnanç sistemi değişmiştir.
D) Kültürel faaliyetler artmıştır.

11. Ali Kuşçu : Ay'ın şekillerini anlattığı kitabı Uluğ Bey tarafından çok beğenilmiştir.

İbn Sina : Henüz mikroskop keşfedilmeden önce canlı mikroplardan bahsetmiştir.

Hazini : Bir cismin düşük yoğunluklu havada ağırlık kazandığını yoğun havada veya suda ise ağırlığının azaldığını keşfetmiştir.

Cezeri : Artuklu hükümdarı abdest alırken hizmetçilerinin eline su dökmesinden hoşlanmıyordu. Bu yüzden Cezeri'den yardım istedi. Bunun üzerine Cezeri hükümdara su döken tavus kuşu şeklinde bir robot yapmıştır.

Verilen bilgilere göre Türk-İslam bilim insanları bilimsel gelişmelere hangi alanlarda katkı sağlamışlardır ?

	Hazini	İbn Sina	Ali Kuşçu	Cezeri
A)	Fizik	Tıp	Astronomi	Mekanik
B)	Astronomi	Tıp	Mekanik	Fizik
C)	Tıp	Fizik	Mekanik	Astronomi
D)	Mekanik	Astronomi	Fizik	Tıp

12. Müslüman bilim insanları yüzyıllar boyunca çeşitli bilim dallarında eserler verdiler. Ali Kuşçu'nun Semerkant'ta hazırlanmasına yardımcı olduğu "Yıldız Tabloları" önce İstanbul'da sonra Avrupa'da büyük rağbet gördü.

Felsefe, matematik, astronomi, fizik, kimya v e tıp gibi pek çok alanda çalışma yapan İbn-i Sinan'ın kitabı "El-Kanun Fi't-Tıp" (Tıbbın Kanunu) Batı ülkelerinde 19. yy'a kadar okutulmuştur.

17 yaşında bilimsel çalışmalarına başlayan El- Biruni dünyanın şekli, hareketleri, yerçekimi ve çalışmaları ile Newton, Kopernik ve Galileo gibi bilim insanlarına ilham kaynağı olmuştur.

Parçada verilen bilim insanları ve çalışmalarının ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) En önemli bilimsel çalışmaları Müslümanlar gerçekleştirmiştir.

B) Tüm bilimsel çalışmalara yön veren bilginin kaynağı İslam dünyasıdır.

C) Batı bilimini oluşturan bilginin ilham kaynağı doğu bilimleridir.

D) Müslüman bilim insanları Avrupa'da bilimsel gelişmeleri etkilemiştir.

13. Hz. Muhammed'in gösterdiği yolda ilerleyen Müslümanlar, Orta Asya'dan Atlas Okyanusu'na kadar geniş bir alanda büyük bir medeniyet kurdular. Türklerin İslamiyet'i kabul etmesiyle bu medeniyet daha da güçlendi ve yayıldı. Türk-İslam medeniyeti adını alarak 9. yüzyıldan 16. yüzyıla kadar bilimsel gelişmelere öncülük etti. Bu süreçte Müslüman bilginler deney ve gözleme dayalı bilimsel araştırmalar yaparak astronomi, coğrafya, matematik, tıp, kimya, fizik gibi bilim dallarında önemli buluşlar yaptılar. Türk-İslam medeniyetinde ortaya çıkan pek çok eser zaman içerisinde Avrupa dillerine çevrilerek okullarda okutuldu. Böylece, Rönesans ve Reformun gelişmesi için uygun bir zemin oluştu.

Yukarıdaki anlatıma göre Türklerin İslam medeniyetine katkıları hakkında ne söylenebilir ?

A) Arapça eserleri Batı dillerine çevirmişlerdir.

B) Avrupa'da Rönesans ve Reformu başlatmışlardır.

C) Yaptıkları bilimsel çalışmaları farklı coğrafyalara ulaştırmışlardır.

D) Avrupa'daki bilimsel gelişmelerden etkilenmişlerdir.

14. Farklı tanımları olan özgür düşünceyi insanın kısıtlamalardan bağımsız olarak düşünce geliştirebilmesi ve bunu ifade edebilmesi olarak açıklayabiliriz. Özgür düşüncenin bulunduğu medeniyetler hızlı bir gelişme göstererek bilim, sanat, edebiyat ve kültürel alanlarında çağdaşlarının önünde olmayı başarmışlardır.

Aşağıdaki gelişmelerden hangisi buna uygun bir durumu ifade eder ?

A) Kilisenin skolastik düşünceye karşı çıkarak kendi fikirlerini savunan kişileri aforoz (dinden çıkarmak) ederek cezalandırması.

B) Galileo'nun Dünya'nın yuvarlak olduğunu söylemesi üzerine Engizisyon Mahkemesi tarafından yargılanarak sözlerini geri almaya zorlanması.

C) Gutenberg'in icat ettiği matbaanın Osmanlı topraklarında Müslümanlar tarafından kullanılmasının gavur icadı denilerek engellenmesi.

D) Abbasi Halifesi Me'mun döneminde birçok ilim insanı ve aydının Bağdat'a gelerek halfenin yaptırdığı kütüphanede Antik Yunan eserleri ve felsefisini incelemesi

15. Bilginin depolanması ve aktarılmasında özellikle son elli yıl içinde büyük bir gelişim yaşanmıştır. Bilgi teknolojileri alanındaki gelişmeler kitabın binlerce yıllık geçmişinde yeni bir sayfanın açılmasına öncülük etmiştir. 1971 yılında ilk mikro işlemcinin üretilmesi bilgi teknolojilerinde bir dönüm noktasıdır. Bu gelişmeyle bilgisayarlar daha küçük, daha düşük maliyetli ve daha kolay kullanılabilir hâle gelmiştir. Kitaplar da dijital ortama taşınmaya başlamıştır. Tabletler, akıllı telefonlar ve e-kitap okuyucular hayatımıza girmiştir.

Yukarıdaki paçada anlatılmak istenen <u>en genel</u> yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilginin depolanması konusunda kolaylık sağlayan araçların çeşitliliği hızla artmaktadır.
B) Bilginin depolanmasında maliyet azalmıştır.
C) Kitaplar artık sadece dijital ortamlarda taşınmaya başlanmıştır.
D) Bilgi teknolojisindeki gelişmeler kitabın önemini azaltmıştır.

16. Avrupa, bilimsel çalışmalar açısından karanlık bir dönemdeyken Müslüman bilim insanları bilgiye, deneysel uygulamalarla ulaşarak bilgiyi insanların hayat kalitesini artırmak için kullandılar. Her biri canlı birer ansiklopedi olan Müslüman araştırmacılar, bulgularını büyük bir hızla yazıya aktarmakta, ciltler dolusu kitaplar, geniş kütüphaneleri doldurmaktaydı. Bu medeniyetin altın çağı, yani 8. yüzyıl ve 13. yüzyıl arasında kalan dönem, geçmiş dönemlerin bilgilerini yok olmaktan kurtarıyor, değiştiriyor, yeni keşifler ilave ederek daha geniş ve zengin bir hâlde tüm dünyaya yayıyordu.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıdaki paragraftan çıkarılabilecek bir yargı <u>değildir</u>?

A) Müslüman araştırmacılar araştırmalarını yazıya aktararak kitaplar yazmışlardır.
B) Geçmiş dönemdeki bilgiler kullanılmamıştır.
C) Ortaya çıkan bilgilerle insanların hayat kalitesi artırılmıştır.
D) Yeni keşiflerle genişleyen bilgiler tüm dünyaya yayılmıştır.

17. Matbaanın geliştirilmesi bilimsel birikimin artmasına ve korunmasına büyük katkı yaptı. 15. yüzyıla kadar çok az insan okuma yazma biliyordu. Bunun en önemli nedeni okuyacak fazla şey olmamasıydı. Elle yazılmış kitaplar vardı ancak bunlar hem az hem de pahalıydı. Matbaanın icadıyla birlikte yeni fikirler, araştırmalar geniş kitlelere ulaştı. İnsanlar daha önce doğru bildiği şeylerin yanlış olduğunu öğrenerek her şeyi sorgulamaya başladı. Böylece düşünce hayatı ve bilimsel birikim gelişti. Aynı zamanda çok daha hızlı basım yapmak mümkün oldu.

Yukarıdaki bilgilerden hareketle matbanın geliştirilmesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Matbaa sayesinde çok sayıda kitap basıldı.
B) Bilgi çok daha hızlı yayılmaya başladı.
C) Yeni bulunan fikirlerin daha fazla insana ulaşması sağlandı.
D) Bilginin depolanması ve korunması zorlaştı.

18. İslam Devletlerinde bilim insanları devlet başkanları tarafından desteklenmiştir. Saraylarında bilimsel çalışmalar yapan bilim insanlarının fazlalığı ve saray kütüphanelerinin zenginliği o dönem yöneticileri için bir gurur kaynağıdır. Hatta kazandıkları savaştan sonra cizye almak yerine kitap isteyen devlet adamları olmuştur.

Yukarıdaki paragrafta anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Türk - İslam devlet adamlarının bilime önem verdiği
B) Bilimin sadece İslam devletlerinde geliştiği
C) Bilimsel çalışmaların sadece saraylarda yapıldığı
D) Bilimsel çalışmaların savaşlardan önemli olduğu

19. • Mekanik mühendisliği konusunda çalışmalar yapan bir bilim insanıdır.
• İlk robotu yapıp çalıştırdığı kabul edilmektedir.
• "Olağanüstü Mekanik Araçların Bilgisi" isimli ünlü eserinde 50'den fazla cihazın çizimini yapmıştır.

Yukarıda anlatılan Türk - İslam bilgini aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cezeri
B) Hazini
C) İbn-İ Sina
D) Kâtip Çelebi

20. Isaac Newton, Galilei'yi kendisine örnek alarak fizik ve astronomi alanında günümüzde de geçerliliğini koruyan çalışmalar yaptı. Newton, kütle çekim kanununu ortaya koyarak dünya ile nesneler arasında bir çekim olduğunu buldu. Buna dayanarak gezegenlerin de çekim kuvveti sonucunda Güneş'in çevresinde belirli bir yörüngede hareket ettiğini gösterdi. Onun öncülüğünü yaptığı çalışmalar sayesinde bilim insanları 20. yüzyılda uzaya uydu ve insan göndermeyi başardı. Bu uydular sayesinde hava olaylarını gözlemleme ve iletişim kolaylaştı. Newton'ın diğer çalışmaları da pek çok bilimsel gelişmenin önünü açtı. Buhar gücüyle çalışan makine, lokomotif ve gemiler, asma köprüler, gökdelenler, roketler onun bilimsel çalışmalarından yararlanılarak yapılabildi.

Yukarıdaki paragrafa göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Newton'un çalışmaları bir çok alandaki yenilikleirn öncüsü olmuştur.
B) Galilei ve Newton'ın yolundan giden Avrupalı bilim insanları birçok yeniliğe imza atmışlardır.
C) Galilei'nin bulduğu kütle çekim kanununu Newton geliştirmiştir.
D) Isaac Newton ve Galilei birçok alanında günümüze de ışık tutan çalışmalar yapmışlardır.

21. Tales, Güneş tutulmasının ne zaman gerçekleşeceğini hesaplayan ilk bilim insanıdır. Hipokrat, tıp biliminin kurucusu kabul edilir. Pisagor, Dünya'nın yuvarlak olduğunu iddia eden ilk düşünürdür. Tarih biliminin kurucusu Heredot, ünlü düşünür Diyojen ve yukarıda ismi geçen kişilerin ortak özelliği İyon medeniyetinde yetişmeleridir. Bilimsel gelişmelerin temellerinin atılmasında İyonların katkısı büyüktür. Şehir devletlerinden oluşan İyonlarda yöneticiler bilimsel çalışmaları destekliyor, farklı düşüncedeki bilim insanları ve düşünürlerin görüşlerini özgürce açıklamalarına olanak tanıyorlardı.

Buna göre İyon Uygarlığı'nın bilim ve kültür merkezi olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

A) Çok sayıda bilim insanı yetiştirmesi
B) Özgür düşünce ortamına sahip olması
C) Ticari faaliyetlerle uğraşmaları
D) Yöneticilerinde bilimsel çalışmalara katkı sağlaması

22. Tıp, felsefe, matematik, astronomi, kimya gibi farklı bilim dallarında iki yüzden fazla eser verdi. En önemli çalışmalarını tıp alanında yaptı. Mikroskobun icadından önce mikropların hastalıklara neden olduğunu buldu. Tıp alanında bilimsel deneylere önem vererek ilk defa sonda aletini kullandı ve damar içi şırıngasını yaptı. Avrupa'da "Avicenna (Avisenna)" adıyla tanındı ve "El-Kanun Fi't-Tıb" (Tıbbın Kanunu) isimli eseri burada 17. yüzyıla kadar tıp eğitiminde kullanıldı.

Buna göre İbn-i Sina için,

I. Tıp biliminin kurucusudur.
II. Tıp alanında ilklere imza atmıştır.
III. Eserleri sadece İslam ülkelerinde okunmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III

23. Aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) Sümer - Çivi yazısı
B) Mısır - Hiyeroglif yazı
C) Roma - Latin alfabesi
D) Fenike - Resimli yazı

24. Sümerler, Zigguratların en alt katında ekip biçtikleri tarım ürünlerini çuvallara koyarak saklamışlar ve ihtiyaç duydukça buradan alarak kullanmışlardır. Çeşitli tarım ürünlerinin bulunduğu bu çuvalların kime ait olduğunun bilinmesi amacıyla üzerlerine çeşitli işaretler koymuşlardır. Zamanla bu işaretlerin sayısı artmış ve Sümerler çivi yazısı olarak bildiğimiz yazıyı M.Ö.3200'lerde icat etmişlerdir

Paragraftan yararlanarak aşağıdakilerden hangisine kesin olarak ulaşılabilir?

A) Sümerler tarım ürünlerini depolamak amacıyla üretmişlerdir.
B) Zigguratlar yalnızca tarım ürünlerinin depolanması amacıyla oluşturulmuş yapılardır.
C) Sümerlerde en önemli ekonomik faaliyet tarımdır.
D) İcatların meydana geliş sürecinde ihtiyaçlar rol oynamaktadır.

25. M.Ö. 1000'li yıllarda Fenikeliler, çivi yazısını geliştirerek Fenike alfabesini oluşturmuşlardır. Bu alfabe, Latin alfabesi dahil birçok alfabeye temel oluşturmuştur. Yunanlar, M.Ö. 700'de Fenike alfabesine ünlü harfleri eklemişlerdir. Son olarak Romalıların da katkılarıyla günümüzde kullanılan Latin alfabesi oluşmuştur.

Paragrafta anlatılanlara bakılarak ulaşılabilecek en kapsamlı yargı hangi şıkta verilmiştir?

A) Latin alfabesinin gelişiminde pek çok medeniyetin katkısı bulunmaktadır.
B) Bilimin gelişmesinde Fenikelilerin çok büyük katkısı olmuştur.
C) Günümüzde en yoğun şekilde kullanılan alfabe Latin alfabesidir.
D) Yunanlar Latin alfabesine ünlü harfleri eklemişlerdir.

26. Mısır Uygarlığının kullandığı resimli yazıya verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çivi Yazısı
B) Parşömen
C) Papirüs
D) Hiyeroglif

27. I. Harezmi: Matematik
II. İbn Sina: Tıp
III. İbn Haldun: Astronomi
IV. Cezer-i: Mekanik

Yukarıda verilen bilim insanları ve öne çıktıları alanlardan hangileri doğrudur?

A) I ve II
B) I ve III
C) I, II ve IV
D) I, III ve IV

28.
- "Tıbbın Kanunu" isimli kitabım Avrupa'da başvuru kitabı olarak kullanılmıştır.
- Mikroskop keşfedilmeden önce mikropların varlığından bahsettim.

Yukarıda bazı çalışmalarından bahseden Türk- İslam medeniyetine büyük katkıları bulunmuş olan bilim insanı kimdir?

A) Farabi
B) İbn-i Sina
C) Harezmi
D) Cezeri

29. **Necip:** En önemli eseri Mukaddimedir.

Selim: Fikirleri ile sosyal bilimlerin öncüsü olarak kabul edilir.

Zehra: "Muallim-i Sani" ikinci öğretmen olarak kabul edilir.

Umut Öğretmen'in, İbn-i Haldun ile ilgili sorusuna aşağıdaki öğrencilerden hangileri doğru cevap vermiştir?

A) Yalnızca Necip
B) Necip ve Zehra
C) Necip ve Selim
D) Selim ve Zehra

30.
- İbn Haldun
- Harezmi
- Farabi
- Aristo
- Hipokrat
- Hazini

Yukarıda verilen bilim insanlarından kaç tanesi Türk-İslam dönemi içerisinde yer almaktadır?

A) 3
B) 4
C) 5
D) 6

31. I. Sanatsal Gelişmeler
II. Ekonomik Faaliyetler
III. Skolastik Düşünce
IV. Matbaanın icadı

Yukarıda verilenlerden hangisi Orta çağ Avrupa'sında bilimin gelişmesine engel olmuştur?

A) I
B) II
C) III
D) IV

32.

	Doğru	Yanlış
Modern matbaanın kurucusu Johann Gutenberg'dir.		
Reform Hareketleri sonucu ticaret yolları yön değiştirmiştir.		
Sanayi İnkılabı James Watt'ın buharlı makineyi icadı ile İngiltere'de başlamıştır.		

Verilen doğru yanlış tablosunun cevaplanmış şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A) D Y D
B) D D Y
C) Y Y D
D) D D Y

33. Yazı, MÖ 3200'lerde Mezopotamya medeniyetlerinden Sümerlerde kullanılmaya başlandı. Sümerlerin Ziggurat adını verdikleri tapınakları aynı zamanda ürünlerin depolandığı yerlerdi. Buraya getirilen ürünleri görevliler kil tabletler üzerine ucu sivri nesnelerle basit resimler çizerek kaydediyorlardı. Örneğin başak resmi, buğday anlamına geliyordu. Kil tabletler kuruduğunda sertleşiyor ve uzun süre saklanabiliyordu. Zaman içinde düşünceleri ifade etmek için yeni semboller kullanılmaya başlandı. Örneğin, kulak resmi, duymak; yan yana çizilen ağız, su içmek anlamına geliyordu. Daha sonraları kolay ve hızlı yazabilmek için resim çizmek yerine yazı gereçlerinin uçlarını kil üzerine bastırmaya başladılar. Böylece çivi şekline benzediği için çivi yazısı adı verilen yazı ortaya çıktı.

Verilen paragrafta yazı örneğinden yola çıkılarak buluşların hangi özelliğine atıfta bulunulmaktadır?

A) İhtiyaçlar doğrultusunda ortaya çıktığına
B) Ortaya çıkmalarında bir çok medeniyetin katkısı olduğuna
C) Diğer buluşların yazıya bağlı olarak geliştiğine
D) Maddi kazanç sağladığına

34. I. Özgür Düşünce

II. Deney ve Gözlem

III. Otoriter yönetim

Bilimsel çalışmaların yapılabilmesi için yukarıdakilerden hangilerine ihtiyaç vardır?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

35. Günümüzde İzmir ilinde yer alan Bergama antik kenti Bergama Krallığı'nın merkeziydi. İlk Çağ'ın en büyük kütüphanelerden biri buradaydı. Bergama Kütüphanesi, Mısır'daki İskenderiye Kütüphanesi'yle rekabet hâlindeydi. Mısır, Bergama'daki kütüphanenin kendi kütüphanesinin önüne geçmesini engellemek amacıyla papirüs satışını yasakladı. Bunun üzerine Bergamalılar yeni kitaplar yazılmasını sağlamak için hayvan derilerini işleyerek günümüzde parşömen olarak bildiğimiz kâğıt türünü kullanmaya başladılar.

Paragrafta verilenlere bakılarak hangisine ulaşılabilir?

A) Bergama İzmir ilimizin merkezidir.

B) Parşömen papirüsten daha iyi bir kağıttır.

C) Karşılıklı rekabet yeni buluşlara ortam hazırlamıştır.

D) Kütüphaneler arası rekabeti Bergama kazanmıştır.

36. "1764 yılında James Watt iki odalı bir buhar makinesi geliştirdi. Bu odalardan biri sürekli sıcak diğeri soğuk tutuldu. Watt 1781'de yeni mekanik aksamlar ekleyerek makineyi iyice geliştirdi. Bu icadı günümüz makinelerinin temelini oluşturdu. Buhar makinelerinin sanayi ve ulaşımda kullanılması .... ilk adımı oldu."

Parçada bırakılan boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Bilgi çağının

B) Sanayi devriminin

C) Aydınlanma çağının

D) Reform hareketinin

37. Mısır'da okuma yazma bilen kâtiplere büyük saygı duyuluyordu. Kâtip olabilmek için ise okula gitmek gerekiyordu. Kâtipler devletin resmî işleri yanında kütüphanelerdeki papirüsleri çoğaltıyorlardı. Bu kütüphanelerden biri de MÖ 300'lerde kurulan İskenderiye Kütüphanesi'ydi. Çok sayıda el yazmasının olduğu kütüphanede dönemin önemli bilim insanları çalışıyordu. Mısır'a giren her kitabın mutlaka bir örneği burada çoğaltılıp sahibine veriliyor, kitabın aslı ise kütüphanede kalıyordu. Yurt dışından da kitaplar satın alınıp getiriliyordu. Böylece, o zamana kadar dağınık hâlde ve kaybolmak üzere olan birçok eser burada toplandı. Ancak bu kütüphane Roma İmparatorluğu Dönemi'nde yakıldı.

Sadece paragrafta verilenlere bakılarak hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Mısır papirüsleri hiyeroglifle yazılırdı.

B) Mısır'da bilime ve bilgiye değer verilirdi.

C) Kütüphaneler el yazması kitaplarla bezeliydi.

D) Bilime ve bilgiye değer vermeyen toplumlar da vardı.

38. MÖ 1000'lerde Fenike medeniyetinde öğrenilmesi güç olan çivi yazısı ve hiyeroglifin yerine geçecek bir alfabe icat edildi. Akdeniz'de ticaretle uğraşan Fenikelilerle alışveriş yapan Yunanlar, bu alfabeyi kendi dillerine uyarlayarak Yunan alfabesini geliştirdiler. Yunan alfabesinden esinlenen Romalılar da bazı harfleri değiştirerek Latin alfabesini oluşturdular. Günümüzde ülkemizde kullandığımız alfabe, Latin alfabesinden uyarlanmıştır.

Sadece paragrafta verilenlere bakılarak hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Alfabeyi Fenikeliler icat etmişlerdir.

B) Ticaret bilimsel gelişmelere büyük katkı sağlamıştır.

C) Bu günkü alfabemizin aslı Fenike alfabesine dayanır.

D) Hiyeroglif çivi yazısına göre daha zor bir yazı çeşididir.

39. Çinlilerden kâğıt yapımını öğrenen Müslümanlar bu icadın Orta Doğu'ya yayılmasını sağladılar. Haçlı Seferleri ile Avrupalılar Müslümanlardan öğrendikleri bu buluşu ülkelerine taşıdılar. Zaman içinde kâğıt yapımında yeni yöntemler keşfedildi. Böylece kâğıdın üretimi kolaylaştı, ucuzladı ve yaygınlaştı. Bu sayede kitap sayısı da arttı.

Buna göre;

I. Ticaret, bilimsel gelişmelere katkı sağlamıştır.

II. Toplumlar, bilimsel gelişmelerin yayılmasına katkı sağlamıştır.

III. Kağıdın icadı bilginin yayılmasına katkı sağlamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız II
B) Yalnız III
C) I ve III
D) II ve III

40. I. MÖ 3000'lerde Mısır medeniyetinde hiyeroglif adı verilen resim yazısı kullanılmaya başlandı.

II. Bergamalılar yeni kitaplar yazılmasını sağlamak için hayvan derilerini işleyerek günümüzde parşömen olarak bildiğimiz kâğıt türünü kullanmaya başladılar.

III. MÖ 1000'lerde Fenike Medeniyetinde öğrenilmesi güç olan çivi yazısı ve hiyeroglifin yerine geçecek bir alfabe icat edildi.

IV. MS 100'lerde Çin medeniyetinde kâğıt kullanılmaya başlandı.

Verilenlerden hangileri bilimsel gelişmeye örnek buluşlar arasındadır?

A) I ve III
B) II ve IV
C) I, II ve III
D) I, II, III ve IV

41. 1455'te Johannes Gutenberg (Yohan Gutenberk) ayrı ayrı hazırlanmış kurşun harfleri yan yana dizerek baskı yapan matbaayı icat etti. Aslında matbaa ilk olarak 6.yüzyılda Çin'de kullanılmaya başlandı. Çinliler tahtaların üzerini oyarak harf ve resimleri mürekkep yardımıyla kâğıda basıyorlardı. Çinlilerin bu icadı 9. yüzyılda Uygur Türkleri tarafından da kullanılmaya başlandı. Böylece ilk Türkçe kitaplar basıldı. Bu dönemde Müslümanlar tarafından da kullanılmaya başlanan matbaa Haçlı Seferleri sırasında Avrupalılar tarafından öğrenildi ve sonra geliştirildi. Böylece kitapların elle yazılarak çoğaltılması giderek azaldı ve çok sayıda kitap hızlı bir şekilde basılmaya başlandı.

Sadece verilenlere bakılarak hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) İlk matbaayı Johannes Gutenberg icat etmiştir.
B) Uygur Türkleri de matbaayı kullanmışlardır.
C) Avrupa'ya matbaa Haçlı Seferleriyle taşınmıştır.
D) Matbaa sayesinde kısa zamanda pek çok kitap basılmıştır.

42. Bugün kullandığımız icatların önemli bir bölümünün tarihi çok eskilere kadar uzanmaktadır. İnsanoğlunun günlük hayattaki ihtiyaçlarını karşılamak, karşılaştığı problemleri çözmek amacıyla ortaya koyduğu icatlar kendiliğinden ortaya çıkmamış aksine buna yönelik yapılan çalışmalar sonucu oluşturulmuştur. İcatlar insanların günlük yaşamını kolaylaştırırken aynı zamanda her geçen gün üzerlerinde yapılan çalışmalar sonucu çok daha işlevsel bir hale getirilerek kullanılmaya devam edilmiştir. Toplumlar arasında sürekli yaşanmakta olan ekonomik, toplumsal, kültürel ve siyasal etkileşimler sonucu bir uygarlığın ortaya koyduğu bir icat başka bir uygarlık tarafından öğrenilmiş böylece icatlar geliştirilerek onlara evrensel bir boyut kazandırılmıştır.

Yukarıda verilen metne göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) İcatlar zamanla ilk icat edildikleri amaçlar dışında kullanılmaya başlanmıştır.
B) İcatlar insanların karşılaştığı problemlere çözüm bulmak için yapılan girişimler sonucu ortaya çıkmıştır.
C) Şu an kullanmakta olduğumuz pek çok icadın kökleri eski dönemlere dayanmaktadır.
D) Uygarlıklar arasında yaşanan etkileşimler icatların farklı toplumlarca öğrenilmesini sağlamaktadır.

43. Astronomi, coğrafya, matematik, tıp ve eczacılık alanlarında çalışmalar yapan Biruni, Harezm'de doğmuştur. Çok ufak bir sapma ile Dünya'nın çevresini hesaplamıştır. Güneş'i gözlemleyerek Dünya'nın yuvarlak olduğunu ve döndüğünü söylemiştir. Enlem-boylamı tespit etmiş, dünyanın güneş etrafındaki dönüşünün yaklaşık bir yılda gerçekleştiğini söylemiştir. Ay'ın farklı dönemlerini çizdiği modellemesi çok önemlidir. Modern astronominin temellerini atmıştır. UNESCO bu çalışmalarından dolayı Biruni'nin 1973 yılında doğumunun 1000. yılında tüm dünyada anılmasına öncülük etmiştir.

Buna göre Biruni ile ilgili,

I. Uluslararası alanda tanınmış bir bilim adamıdır.
II. Sadece bir alanda çalışmalar gerçekleştirmiştir.
III. Demokrasinin öncülerinden sayılmıştır.

Yargılarından hangisi ya da hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III

44.

?			
İbn-i Sina	Farabi	Katip Çelebi	İbn-i Haldun

Şemada "?" yerine aşağıdaki başlıklardan hangisi getirilmelidir?

A) Türk-İslam Din Alimleri
B) Türk-İslam Matematik Bilginleri
C) Türk-İslam Bilim İnsanları
D) Türk-İslam Devlet Adamları

45. Kağıt ve matbaa Çinliler tarafından bulundu. Türk-Çin mücadelelerinde Türkler kağıt ve matbaa ile tanışarak batıya doğru göçlerinde bu birikimi yanlarında taşıdılar. Talas savaşı ile Türkler arasında İslamiyet'in yayılması sayesinde Müslümanlar, Haçlı seferleri ile de Avrupalılar kağıt ve matbaa ile tanıştı.

Buna göre kağıt ve matbaa'nın yayılmasında aşağıdakilerden hangisi etkili <u>olmamıştır</u>?

A) Sporsal faaliyetler
B) Göçler
C) Kültürel etkileşimler
D) Savaşlar

46. Galileo 1564-1642 yılları arasında yaşamış İtalyan gök bilimcidir. Teleskopu kullanarak gezegen ve yıldızları incelemiştir. İncelemeleri sonucunda gezegenlerin güneş çevresinde hareket ettiğini ve Dünya'nın yuvarlak olduğunu dile getirmiştir. Ancak 1633'te bu düşüncesi kiliseyi rahatsız etmiş, bu nedenle Engizisyon Mahkemesinde yargılanmıştır.

Metne göre Galileo ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Astronomi çalışmaları yaptığı
B) Yeni bilimsel gerçekler ortaya çıkardığı
C) Çalışmalarında engelle karşılaştığı
D) Kilise tarafından düşüncelerinin doğrulandığı

47.
I. Günümüz sayı sistemi, dört işlem için pratik metodlar
II. Su kanalları, sarnıçlar, değirmenler, hassas teraziler
III. Dünya haritaları, pusula, doğa olaylarının takibi, gemicilik
IV. Dünya'nın dönüşü, çevre uzunluğunun hesaplanması, gök cisimlerinin takipleri

Bu çalışmaların ilgili olduğu bilim dalları aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Matematik	Tıp	Mühendislik	Coğrafya
B)	Matematik	Mühendislik	Coğrafya	Astronomi
C)	Mühendislik	Coğrafya	Matematik	Astronomi
D)	Mühendislik	Coğrafya	Tıp	Matematik

48. Timur Devletinden Akkoyunlu Devletine oradan da Fatih Sultan Mehmet tarafından İstanbul'a davet edilerek Ayasofya medresesine müderris olmuştur.

Hakkında bilgi verilen bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ali Kuşçu
B) Uluğ Bey
C) Farabi
D) Harezmi

49. Tarihte yazıyı ilk olarak Sümerler icat etmiştir. Bu yazı sisteminde kullanılan semboller çiviye benzediği için çivi yazısı olarak isimlendirilir. Mezopotamya'da yaşayan Sümerler M.Ö. 3500 civarında yani günümüzden yaklaşık 5500 yıl önce çivi yazısını kullanılmaya başladılar. Yazı insanlık tarihi açısından bakıldığında en önemli icatlardan biri olarak görülmektedir. Öyle ki yazının bulunmasıyla birlikte tarih kayıt altına alınmaya başlanmıştır. Böylece insanlar var olan bilgilerini unutmamış ve elde ettikleri tüm bilgileri sonraki nesillere aktarmışlardır.

Buna göre yazının bulunmasının aşağıdakilerden hangisini engellediği söylenebilir?

A) Günümüz medeniyetinin oluşmasını
B) Geçmişin detaylı incelenebilmesini
C) Yeni bilgiler elde edilmesini
D) Bilgi birikiminin zamanla unutulmasını

50. "Mezopotamya'da tarım en önemli geçim kaynağı idi. Elde edilen ürünler Zigguratlarda muhafaza ediliyordu. Depolanması için Zigguratlara getirilen ürünler görevliler tarafından kaydediliyordu. Bu kayıt işlemi sırasında çuvalların üzerine konulan işaretler zamanla arttı ve bu işaretlerin işi kolaylaştırdığı görüldü. Kullanılan bu işaretler kilden yapılan tabletler üzerine aktarıldı. Böylece yazı icat edilmiş oldu."

Buna göre yazı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) İlk defa Mezopotamya'da kullanılmaya başlanmıştır.
B) Tarım ürünlerinin kayıt edilmesi ihtiyacından ortaya çıkmıştır.
C) Gelişmesinde Asurluların katkısı daha fazladır.
D) Üzerine yazı yazılan materyaller zamanla değişmiştir.

51. "Bilim, insanlığın ortak hafızasının bir mirasıdır" **diyen bir kişi bilim ile ilgili aşağıdakilerden hangisine vurgu yapmıştır?**

A) Öznel olduğuna
B) Evrensel olduğuna
C) Sınırlarının olduğuna
D) Kesinliği olmadığına

52.
- Tarihte kullanılan ilk yazı Sümerlere aittir.
- Mısırlılar resimleri simgeleştirerek Hiyeroglif denilen yeni bir yazı türü kullanmışlardır.
- Günümüzde kullanılan yazı sistemi Fenikelilere dayanır. Fenikelilerin Sümerlilerin yazı sistemini geliştirip sembolleştirerek Fenike alfabesini oluşturmuşlardır.
- Romalılar ise Fenike alfabesini geliştirerek Latin alfabesine dönüştürmüşlerdir.

Verilen bilgilere en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fenikeliler'in Yazıya katkıları
B) Mısır Hiyeroglifi
C) Yazının Gelişimi
D) Romalılar ve Yazı

53. Yazının icadından günümüze kadar bilginin korunması, yaygınlaştırılması ve aktarılmasında farklı teknikler ve araçlar kullanılmıştır. Yazının kaydedildiği araç ve gereçler sırasıyla;

I. Parşömen
II. Papirüs
III. Bilgisayar
IV. Genel Ağdır.

Verilen bilginin doğru olabilmesi için hangi maddelerin yer değiştirmesi gerekir?

A) I ve II
B) I ve IV
C) II ile III
D) IV ve V

54. Orta Çağ'da bazı İslâm toprakları bilimsel çalışmaların merkezi olmuştur. Bu topraklarda yetişen bilim insanları ve yapılan bilimsel çalışmalar sonraki yüzyılları aydınlatmıştır.

Aşağıdakilerde hangisi bu merkezlerden biri <u>değildir</u>?

A) Bağdat
B) Buhara
C) Astana
D) Semerkant

CEVAP ANAHTARI

1.

A) Mısırlılar, Hiyeroglif adı verilen resim yazısını kullandılar.	B) Yunanlılar ve Romalılar, Fenike Alfabesini geliştirerek Latin Alfabesi'ni oluşturdular.	C) Sümerler yazıyı buldu ve tarihi çağları başlattılar.	D) Fenikeliler günümüz alfabesinin temelini attılar.

2.

NO	İFADELER	DOĞRU	YANLIŞ
1	Sümerler çivi yazısını bularak tarihi çağları başlatmışlardır.	D	
2	Asurlar, Latin Alfabesi'nin temelini atmışlardır.		Y
3	Mısırlılar hiyeroglif adı verilen resim yazısını kullanmışlardır.	D	
4	Yunanlılar ve Romalılar Latin Alfabesi'ni oluşturmuşlardır.	D	
5	Sümerler, papirüs kâğıdını kullanarak yazıyı saklamışlardır.		Y
6	Bergama Krallığı papirüsleri olmadığı için parşömeni icat etmiştir.	D	
7	Tarihin ilk bilinen kütüphanesi Ninova' da yer almaktadır.	D	
8	Kâğıt önce Çin'de bulunmuş, ardından Haçlı Seferleriyle Avrupalılara oradan da Müslümanlara geçmiştir.		Y
9	Matbaanın icadıyla birlikte kâğıt üretimi ve basılan kitapların sayısı artmıştır.	D	

3. BOŞLUK DOLDURMA

1. **İbn-i Sina**
2. **Piri Reis**
3. **İbn-i Haldun**
4. **Cezeri**

4. BULMACA

1) **Harezmi**
2) **İbn-i Haldun**
3) **İbn-i Sina**
4) **Piri Ries**
5) **Bağdat**
6) **Cezeri**
7) **Ali Kuşçu**
8) **Biruni**

5.

- **Matbaanın icat edilmesi**
- **Dünyanın yuvarlak olduğunun ispatı**
- **Kütle çekim kanunun keşfedilmesi**
- **Buhar makinesinin bulunması**

6. BULMACA

1) Çinliler
2) Çin
3) Müslümanlara
4) Haçlı Seferleri
5) Avrupa
6) 1440
7) Johann Gutenberg
8) artmıştır.
9) ucuzlamıştır.
10) kolaylaşmıştır.
11) önü açılmıştır.

7.

Gözlemevi-Astronomi,
Eğitim Merkezi-Okul,
İbadethane-Din,
Gıda Deposu-Tarım

8.

1. D
2. B
3. E
4. C
5. A

9.

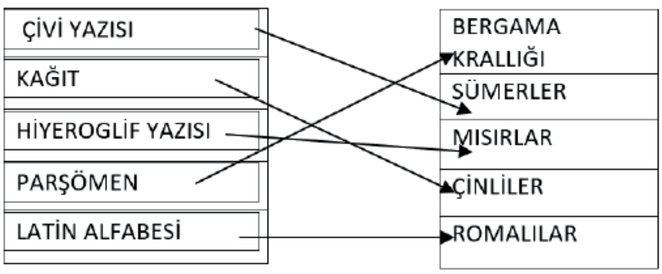
A Johannes Gutenberg matbaayı icat etti.

B Edouard Belin faks makinesini icat etti.

C 1938'de Chester Carlson, fotokopi makinesini icat etti.

E 1945'te ABD'de ENIAC adıyla ilk bilgisayarlardan biri üretildi.

10.

11.

A-2,
B-1,
C-4,
D-3

12.
1-CEZERİ
2-BİRUNİ
3-PARŞÖMEN
4-ÖZGÜR DÜŞÜNCE
5-İNGİLTERE
6-ANAYASASI
7-GALİLEO
8-HİYEROGLİF
9-NİNOVA
10-ALİ KUŞÇU

13.
1: Mürekkep
2: Matbaa
3: Barut
4: İbn-i Sina
5: Farabi
6: Biruni
7: Leonado Da Vinci
8: Martin Luther
9: Yazı
10: Harezmi

14. **Aşağıdaki etkinleri yapınız.**

1-Yerleri değiştirilmiş harflerden kelime bulunuz.			
M İ H Z E R A	**B İ N İ A S N İ**	**Ş İ A U K Ç U L**	**A B A R İ F**
HAREZMİ	**İBNİ SİNA**	**ALİ KUŞÇU**	**FARABİ**

2-Yerleri değiştirilmiş hecelerden kelime bulunuz.			
İS RE Rİ Pİ	**Zİ Nİ HA**	**LE Bİ ÇE TİP KA**	**Rİ CE Zİ**
PİRİ REİS	**HAZİNİ**	**KATİP ÇELEBİ**	**CEZERİ**

3-Sadece bir kaç harfi verilmiş kelimeleri bulunuz.			
_ S_ _ _ N_ _ İ	**İ_ _ _ _A_D_N**	**S_ _E_K_N_**	**_L _İ_U_İ**
ASTRONOMİ	**İBNİ HALDUN**	**SEMERKANT**	**EL BİRUNİ**

15. **Aşağıdaki kelime ve kavramlar bulmaca içinde soldan sağa, sağdan sola; yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya ve çapraz yerleştirilmiştir. Bu kelime ve kavramları bulup işaretleyiniz.**

FARABİ - İBNİSİNA - KEŞİF - MATBAA- ALİ KUŞÇU- TAKİYÜDDİN – BİRUNİ- BİLİM - PİRİ REİS - CEZERİ - HAREZMİ – ASTRONOMİ - KAĞIT – TÜRK- HAZİNİ

H	A	V	A	R	H	M	İ	M	O	N	O	R	T	S	A
A	N	E	H	Ö	A	Y	A	R	İ	F	R	E	S	J	E
B	M	R	A	N	R	S	Z	R	M	R	A	T	İ	G	L
İ	A	G	Z	E	E	T	K	S	Ü	M	E	R	L	E	R
L	T	İ	İ	S	Z	V	K	R	Ü	T	R	N	A	R	F
İ	B	İ	N	A	M	Y	S	M	L	E	İ	Ö	P	B	A
M	A	S	İ	N	İ	Ş	E	İ	H	D	F	K	M	N	İ
Y	A	N	D	S	E	D	B	T	D	R	N	S	İ	İ	İ
K	A	Ğ	I	T	E	E	U	Ü	A	B	M	S	H	M	R
S	D	M	A	N	Ç	L	Y	B	V	U	İ	A	V	C	E
O	R	K	İ	P	N	İ	İ	L	İ	N	H	R	S	İ	Z
N	S	Y	İ	İ	K	M	I	N	B	J	E	E	U	E	E
E	E	T	T	A	A	A	L	İ	L	E	İ	W	S	N	C
T	A	R	T	L	Y	O	K	E	Ş	İ	F	S	T	A	İ
K	A	O	S	N	A	L	İ	K	U	Ş	Ç	U	T	O	A
M	O	İ	A	L	K	A	S	İ	E	R	İ	R	İ	P	N

ÇOKTAN SEÇMELİ SORULARIN CEVAPLARI

1.	A	**28.**	B
2.	C	**29.**	C
3.	D	**30.**	B
4.	A	**31.**	C
5.	B	**32.**	A
6.	D	**33.**	A
7.	B	**34.**	A
8.	D	**35.**	C
9.	D	**36.**	B
10.	A	**37.**	A
11.	A	**38.**	D
12.	D	**39.**	D
13.	C	**40.**	D
14.	D	**41.**	A
15.	A	**42.**	A
16.	B	**43.**	A
17.	D	**44.**	C
18.	A	**45.**	A
19.	A	**46.**	D
20.	C	**47.**	B
21.	C	**48.**	A
22.	B	**49.**	D
23.	D	**50.**	C
24.	D	**51.**	B
25.	A	**52.**	C
26.	D	**53.**	A
27.	C	**54.**	C

meb.gov.tr